

GROENLINKS

Aan de leden van de statencommissie voor Cultuur en welzijn.

Assen, 7 augustus '03

In de commissievergadering van 7 mei j.l. hebben wij aandacht besteed aan het antwoord van Minister Remkes op het verzoek van SONT om een betere positie van het Nedersaksisch te verkrijgen. Zie hiervoor bijlage 1.

Door middel van deze brief komen wij hierop terug.

Uit het antwoord van de minister valt op te maken, dat de erkenning van het Nedersaksisch als regionale taal onder deel III van het handvest op dit moment voor de minister nog niet aan de orde is.

Die situatie kan veranderen wanneer de betrokken provincies hun beleidsambities en beleidspraktijk aanmerkelijk versterken en er voldoende draagvlak onder de bevolking blijkt te bestaan. Tevens zouden de betrokken provincies kunnen overgaan tot de instelling van een eigen of interprovinciaal adviesorgaan, dat de decentrale overheden adviseert over hun beleid inzake het Nedersaksisch.

Om te kunnen beoordelen of het Nedersaksisch in aanmerking komt voor erkenning onder hoofdstuk III van het Handvest is er, mede in opdracht van de provincie Drenthe, een rapport verschenen onder de titel: Koesteren van een cultureel erfgoed.

In dit rapport komt drs. D.G.C. Vliegthart tot de conclusie, dat het Nedersaksisch aan alle voorwaarden van het Handvest voldoet en dat er geen belemmering is om het Nedersaksisch nu al onder deel III van het Handvest te erkennen. Zie voor een korte samenvatting bijlage 2.

Om te voldoen aan de verdere eis van de minister van een adviesorgaan, zou onderzocht kunnen worden in hoeverre een dergelijk orgaan een stimulerende rol zou kunnen spelen bij een verdere intensivering van het beleid.

Op dit moment bestaat er reeds binnen SONT een commissie, die als een dergelijk adviesorgaan zou kunnen functioneren.

Inmiddels heeft SONT een actieplan "Koesteren van een cultureel erfgoed" verstuurd aan de betrokken provincies, dat op 20 augustus a.s. met de gedeputeerde van Overijssel Kristen, als voorzitter van het bestuurlijk overleg Nedersaksisch, zal worden besproken. Daarna zal GS van Drenthe overleg plegen over dit stuk met de diverse partners.

Wij stellen de commissie het volgende voor:

1. Het college te verzoeken het actieplan van SONT op korte termijn aan de statencommissie voor Cultuur en welzijn toe te zenden.
2. Het college te verzoeken de uitkomsten van het overleg van 20 augustus voor te leggen aan uw commissie en zo spoedig mogelijk met voorstellen te komen in hoeverre een beleidsintensivering mogelijk en wenselijk is.

Desgewenst kunnen we dan tijdens ons werkbezoek bij Drentse Taol in september dit onderwerp met betrokkenen bespreken.

Met vriendelijke groeten,

Fer Harleman, Gea Smith

Bijlage 1.

Bzk0300160

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal Den Haag,

14 april 2003

In uw brief van 28 februari 2002 (uw kenmerk BZK 02-15) merkt u op dat uw commissie een brief heeft ontvangen van de Federatie van Streektaal Organisaties in het Nedersaksisch taalgebied (SONT) met betrekking tot de positie van het Nedersaksisch. Daarbij vraagt u om een reactie op het pleidooi van SONT om een betere positie van het Nedersaksisch te verkrijgen.

In 1996 heeft het kabinet, op verzoek van de betrokken provincies en gemeenten in Noordoost-Nederland, ingestemd met erkenning van het Nedersaksisch als regionale taal in de zin van het Europees handvest voor regionale talen of talen van minderheden (verder te noemen: het Handvest). Gelet op de situatie van de streektalen in het Nedersaksisch taalgebied en gelet op de beleidspraktijk van de betrokken overheden was toepassing van deel III van het Handvest niet mogelijk. Wel was het beleid van deze overheden naar het oordeel van het kabinet in overeenstemming met deel II van het Handvest. Een verdergaande erkenning van het Nedersaksisch onder deel III van het Handvest, zoals door SONT bepleit, was echter een brug te ver. Dat die conclusie juist is, blijkt ook uit de rapportage van de Raad van Europa uit 2001, waar SONT naar verwijst.

In zijn algemeenheid hanteert het kabinet als uitgangspunt dat bevordering van het Nedersaksisch primair de verantwoordelijkheid is van de betrokken provincies en gemeenten. Ik stel met genoegen vast dat de decentrale overheden hun eigen verantwoordelijkheid betreffende het Nedersaksisch geleidelijk meer invulling geven, met name op het culturele vlak, ook in het contact met de oosterburen.

SONT wil graag de positie van het Nedersaksisch in overeenstemming brengen met deel III van het Handvest. Dit vraagt ten opzichte van het huidige beleid een aanzienlijke intensivering van het gebruik van het Nedersaksisch in onderwijs, rechtspraak, openbaar bestuur, media en in voorzieningen in het economisch en sociaal leven. En om die reden is er extra geld nodig van het Rijk, aldus SONT. Die redenering is naar mijn oordeel wat kort door de bocht. Ze miskent de verantwoordelijkheid en noodzakelijke betrokkenheid van de eigen overheden in Noordoost Nederland.

Ik sluit niet uit dat de verantwoordelijke provincie- en gemeentebesturen tot de conclusie komen dat zij hun beleidsambities en de beleidspraktijk betreffende het Nedersaksisch aanmerkelijk willen versterken, in de richting zoals door SONT wordt voorgesteld. Ik sluit evenmin uit dat daarvoor onder de bevolking voldoende draagvlak blijkt te bestaan. Als die situatie zich voordoet is er voor het Rijk reden na te gaan of, en zo ja, op welke wijze het Nedersaksisch kan worden gebracht onder de werking van deel III van het Handvest. Op dit moment is dat evenwel niet aan de orde.

Wel zouden de provincies Groningen, Drenthe, Overijssel en Gelderland en de gemeenten Oost- en Weststellingwerf desgewenst kunnen overgaan tot de instelling van een eigen of een gezamenlijk, interprovinciaal adviesorgaan dat de decentrale overheden adviseert over hun beleid inzake het Nedersaksisch. Daarbij kunnen de plannen van SONT een rol spelen. Vervolgens is het aan de betrokken Staten en gemeenteraden om de adviezen en plannen op hun merites te beoordelen. Op die wijze wordt een stevig fundament gelegd onder het beleid voor het Nedersaksisch, dat mag rekenen op een breed draagvlak onder de bevolking.

De minister van Binnenlandse zaken en koninkrijksrelaties.

J.W. Remkes

Concretiseringsonderzoek Sont

Het 'Europees Handvest voor regionale talen en talen van minderheden' is op 24 juni 1992 aangenomen. Nederland was een van de eerste ondertekenaars. Het Handvest is er voor bedoeld om regionale talen en talen van minderheden, als bedreigd onderdeel van het culturele erfgoed van Europa, te beschermen en te bevorderen. Het stiet onder andere een verbod in op discriminatie met betrekking tot het gebruik van de streektaal. Maar dat niet alleen: ook maatregelen om actieve steun te bieden zijn in het Handvest opgenomen:

-	het gebruik van de regionale talen en talen van minderheden in het onderwijs en de media te waarborgen;
-	het gebruik in rechtspraak en bestuur toe te staan;
-	het gebruik in het economisch en maatschappelijk verkeer toe te staan;
-	het gebruik bij culturele activiteiten mogelijk te maken.

Alleen zo kunt deze talen behouden blijven.

Het Nedersaksisch, waar het Drents een onderdeel van is, wordt nu erkend onder deel 2 van het Europees Handvest. De wens is om erkenning onder deel 3 te krijgen (net als bijvoorbeeld het Fries), wat duidelijk meerwaarde heeft:

-	het is minder vrijblijvend;
-	harmonisatie (het opheffen van de achterstelde positie t.o.v. aangrenzende streektaalgebieden, zoals het Fries in Friesland en het Nedersaksisch in Bremen, Hamburg, Niedersachsen, Mecklenburg-Vorpommern en Schleswig-Holstein);
-	het activeert betrokken provincies en gemeentes tot het voeren van een actief en doorgaand streektaalbeleid;
-	positie in Europa: culturele ofwisseling en stimulering is makkelijker en heeft weer een positieve invloed op de instandhouding en ontwikkeling van de taal;
-	grotere subsidiemogelijkheden en -verplichtingen;
-	de discriminatie van het Nedersaksisch t.o.v. het Fries en het Nederlands wordt opgeheven.

Mevrouw drs. D.G.C. Vliegthart heeft onderzoek gedaan naar de stand van zaken in het Nederlands deel van het Nedersaksisch taalgebied op het pad naar erkenning onder deel 3. Zie haar de 7 domeinen (onderwijs, rechtspraak, bestuurlijke autoriteiten en openbare diensten, media, culturele activiteiten en voorzieningen, economisch en sociaal verkeer en internationale oetwisselingen) oet het handvest naoder onderzocht. Haar bevindingen heeft ze deeldegd in het rapport 'Koesteren van een cultureel erfgoed'.

Wij volstaat met de voor ons belangrijkste conclusie oet het rapport:

"In bijlage 1 is in een totaal schema te zien welke leden door de verschillende provincies en gemeenten voldoende worden ingevuld. Groningen, Overijssel en de beide Stellingwerven voldoen ieder aan 43 leden en Drenthe zelfs aan 44 leden. De provincie Gelderland blijft iets achter met 39 leden. Toch kunnen we zeggen dat alle overheden aan ruim voldoende leden voldoen voor de erkenning onder deel 3 van het handvest, hier waren namelijk minimaal 35 leden voor vereist."

Aj het hiele rapport ies bekieken wilt, kom dan maor ies een middaggie naor Drentse Taol um het deur te lezen. Wij beschikt jammer genog niet over de middels um het gratis ter beschikking stellen te kunnen.